

Res Claritatis MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XII., číslo 14

19. 7. 2015 / neprodejné

Z OBSAHU	Radost žít v rodině. Homilie papeže Františka	04
	Benedikt XVI.: Západní hudba je pro mne důkazem pravdivosti křesťanství	07
	Potřebujeme novou politiku Církve vůči islámu	09
	Náhradní mateřství: celosvětový obchod s ženskými těly	13

TRADICE OTCŮ

Z listu svatého biskupa a mučedníka Ignáce Antiochijského Magnesijským († po roce 107)

Napomínám vás, abyste se snažili všechno dělat v Boží svornosti, pod vedením biskupa na místě Božím a kněží na místě sboru apoštolů, a mně velmi milým jáhnům ať je svěřena služba Ježíše Krista, který od věků byl u Otce a na konci se zjeví. Mějte tedy všichni smýšlení stejné s Božím a ctěte se navzájem. Nikdo ať neposuzuje svého bližního podle těla, ale vždycky se navzájem milujte v Ježíši Kristu. Ať není mezi vámi nic, co by vás mohlo rozdělovat, ale buďte zajedno s biskupem a s těmi, kdo předsedají, aby to bylo vzorem a trvalým poučením.

Jako Pán neudělal nic bez Otce, s nímž je jedno, tak ani vy nic nedělejte bez biskupa a kněží. Nepovažujte se za moudré, co můžete vykonat na vlastní pěst, ale ve společném shromáždění ať se projevuje jedna modlitba, jedna prosba, jedna mysl, jedna naděje v lásce, v dokonalé radosti, což je v Ježíši Kristu, nad něhož nic není. Všichni se scházejte jako do jednoho Božího chrámu, jako k jednomu oltáři, k jednomu Ježíši Kristu, který od jednoho Otce vyšel, u jednoho byl a k němu se navrátil.

Nedejte se svést jiným učením, ani starými bájemi, které nejsou k ničemu. Neboť Bohu blízcí proroci žili podle Ježíše Krista. Proto také byli pronásledováni, prodchnuti jeho milostí, aby nevěřící byli zcela přesvědčeni, že je jeden Bůh, který sám sebe zjevil skrze Ježíše Krista, svého Syna, který je jeho Slovem, vzešlým z mlčení, a který se ve všem líbil tomu, jenž ho poslal. [...]

Jak bychom my mohli žít bez něho, jehož jako učitele očekávali i proroci, jeho učedníci v duchu? Proto také přišel ten, kterého spravedlivě očekávali, a vzkřísil je z mrtvých.

Foto: Flickr, Horia Varlan (CC BY 2.0)

Běda...

Běda vám, nepraví vladaři, kteří hledáte svůj prospěch a ničíte národ vám svěřený, protože i vás pohltí bída, kterou způsobíte.

Běda vám, kteří chcete vyniknout svým skvělým povrchem a pak přezírávě hledíte na nás obyčejné, protože vaše nafouklé povrchy prasknou, odhalí prázdnotu vašich životů a vaše masky odnese vítr posměchu, který vás čeká. Takové už jsou žně těch, kdo seji pohrdání.

Běda vám, úspěšní chytráci, protože ti, které jste podvedli, se v hladu vrhnou na cokoli, co máte.

Běda vám, prohnání bankéři, kteří bezuzdnou lichvou ničíte mladé rodiny, protože peníze, které hromadíte, ztratí jakoukoli cenu.

Běda vám, úplatní právníci, kteří jste zničili právní řád, protože i vy stanete před soudem spravedlnosti, kterou zničit nemůžete.

Běda vám, hlasatelé vymyšlených pravd a bezbřehé svobody, neboť narazíte na pevnost Božího řádu, který nezrušíte, a zahynete pádem na tvrdou skutečnost.

Běda vám, vystrašení vyhaslí kněží, kteří svaté pravdy nehlasáte, ale nabízejte je za snížené ceny, abyste byli všude přijati a pozitivně vnímáni, protože vás stihne osud všech vlašných.

Běda vám, zbabělí učitelé, kteří opakuje shora diktované lživé nesmysly, protože i sobě vychováváte bezohledné otrokáře.

Běda vám, prodejní akademici, kteří jste prodali svobodu bádání a kazíte mládež, protože budete vyhnáni jako zrádní správci pokladů.

Běda vám, příkrčení mlčící, kteří spokojeně přežíváte ve své moudré opatrnosti, neboť jste uvyklí otroctví a nebudete schopni žít ve svobodě pravdy.

Dokončení na str. 3

Foto: <http://opusdei.org.ni>

Biskupové USA k rozhodnutí Nejvyššího soudu

„Tragický omyl, který poškozujícím způsobem obecně dobro a ty nejvíce zranitelné osoby, jimiž jsou děti“ – takto komentovala Biskupská konference USA rozhodnutí Nejvyššího soudu USA, který prohlásil dobrovolný životní svazek dvou osob téhož pohlaví za manželství. Rozdílem jediného hlasu při hlasování devítičlenného Nejvyššího soudu je tak ústavně zaručeno požívání práv manželského svazku muže a ženy také dvěma osobám téhož pohlaví.

Tomuto verdiktu se tak musí podrobit také posledních třináct států padesátičlenné Unie, které dosud výslovně uznávaly za manželství pouze dobrovolný životní svazek muže a ženy. V tiskovém sdělení biskupské konference Spojených států se mimo jiné praví, že „navzdory těsné většině hlasů Nejvyššího soudu zůstává přirozenost člověka a manželství nezměněna“.

„Jedinečný význam manželství jakožto spojení muže a ženy je vepsán do našich mužských a ženských těl. Ochrana tohoto významu je zásadní součástí oné integrální ekologie, kterou zastává papež František ve své encyklice *Laudato si'*“, dodává předseda Biskupské konference USA mons. Joseph Kurtz v reakci na rozhodnutí Nejvyššího soudu USA.

RaVat

Papež František v Latinské Americe

V neděli 5. července se papež František vydal na 9. zahraniční apoštolskou cestu do Ekvádoru, Bolívie a Paraguaye. Cílem jeho cesty bylo upozornit na velké sociální problémy tamních obyvatel, tlumit vnitropolitické napětí a posílit jednotu katolické církve.

V Ekvádoru papež sloužil dvě velké mše, jichž se dohromady zúčastnily asi dva miliony lidí. Papež hovořil o bratrství a o tom, že společnost bude fungovat, jen když se do ní zapojí všechny její složky, tedy i sociálně slabí, staří nebo vězni. Homilii mše svaté slavené 6. července v ekvádorském Guayaquilu věnoval tématu rodiny a zároveň vyzval k intenzivnějším modlitbám za biskupskou synodu. Text této homilie přinášíme v tomto čísle na straně 4.

V bolivijském Santa Cruz na Náměstí Krista Vykupitele slavil papež za účasti dvou milionů lidí mši svatou, jež byla zároveň zahájením národního eucharistického kongresu. V Santa Cruz také vystoupil na světovém setkání představitelů skupin neformální ekonomiky, tzv. lidových hnutí.

Na programu papežovy návštěvy v Paraguay nemohla chybět návštěva národní mariánské svatyně v Caacupé. Papež František zde slavil mši svatou ke cti Panny Marie. V homilii připomněl, že Maria se uprostřed mnoha těžkostí naučila naslouchat a žít, počínaje oním „neboj se, Pán s tebou“ (Lk 1,30.28). Je naší Matkou, jež nám neustále říká: „Udělejte všechno, co vám řekne“ (Jan 2,5). Na konci bohoslužby biskup Caacupé mons. Catalino Claudio Giménez Medina přečetl dekret, kterým papež František povýšil zdejší poutní chrám na baziliku. Petrův nástupce pak zasvětil Paraguay Panně Marii.

RaVat

Milion lidí protestovalo proti ideologii gender

V sobotu 20. června vyšel do italských ulic milionový zástup lidí, kteří protestovali proti násilné indoktrinaci genderovou rovností a prosazování nových zákonů o registrovaném partnerství nebo náhradním mateřství. Projekty podporující tyto problematické otázky jsou v Itálii zaváděny již do výchovných programů mateřských škol.

Jedním z impulsů, který pohnul masy lidí k tomu, aby projevíly svůj názor, byla i situace se zákazem reklamy na dětské plenky. Firma nabízela pleny zvláště pro dívky a pleny vhodné spíše pro chlapce. Vlna protestu genderové lobby způsobila, že reklama byla z médií stažena.

„Požadujeme ochranu tradiční rodiny“ nebo „Stop genderu na školách“ zněla hesla na transparentech nesených v davu. Byla pozvána řada řečníků, mezi nimi např. i muslimský imám, který řekl: „Dnes jsme zde všichni spolu – křesťané i muslimové –, protože i muslimská komunita je proti tomuto nebezpečnému projektu.“ Protestem se nesly také slova papeže Františka, který gender ideologii definoval jako výraz frustrace, která chce zničit pohlavní rozdílnost. Mezi řečníky byli také rodiče, kteří podali osobní výpověď o zkušenostech ve spolupráci se školou při výchově dětí právě v souvislosti s gender ideologií.

La Manif Pour Tous, Hlavnísprávy.sk

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Mons. Tomasi: Dochází ke globalizaci terorismu podporovaného technologiemi a penězi

Mezinárodní postoj k terorismu má upřednostňovat oběti, nikoli finanční, politické a ideologické zájmy – řekl stálý pozorovatel Apoštolského stolce při orgánech OSN v Ženevě arcibiskup Silvano Tomasi, jenž 1. července vystoupil na 29. zasedání Rady OSN pro lidská práva jednající o účincích terorismu na život jednotlivců a států.

Arcibiskup Tomasi uvedl, že od roku 2000 se počet obětí terorismu zvýšil o 500 %. Pokud mezinárodní společenství nenajde způsob, jak společně čelit „beztrestnosti“, již se teroristé těší, bude se situace zhoršovat. Terorismus je antitezí sdílených hodnot a snah, které jsou základem národního i mezinárodního soužití. „Dochází ke globalizaci terorismu podporovaného antagonistickými politickými mocnostmi, které se pokoušejí uplatňovat svůj vliv tím, že dodávají integralistickým organizacím moderní technologii, moderní zbraně a peníze, což má dramatický humanitární a sociální dopad.“

„Terorismus nezná lidskou důstojnost svých obětí – řekl dále Mons. Tomasi – a vyvolává dominový efekt: tím, že upírá právo na život, zneužívá všechna základní práva. Působí nenapravitelné sociální a kulturní škody, které se odrazí na budoucích generacích. Terorismus sráží společnost na kolena a vytváří bludný kruh násilí.“

Terorismus také ohrožuje demokracii. Některé státy totiž používají hrozbu terorismu jako „omluvu“ k omezování základních svobod. Čelit terorismu zvláště v těch jeho formách, které se odvozují z náboženského extremismu, je zapotřebí soustředěným politickým úsilím všech místních a regionálních stran. „Snahy o společný postup v boji proti terorismu musejí vždycky upřednostňovat oběti. Finanční, politické a ideologické motivace by nikdy neměly převážet nad jednotným chápáním nutnosti proti terorismu bojovat.“

RaVat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>.

Dokončení ze str. 1

Běda vám, požívační lenoši, neboť i váš nesmyslný život ukončí smrt, ve které uvíznete jako kořist v oku pytláka.

Běda vám, vesele laškující páry, kterým k pomazlení stačí psík, protože vám leda vlci věnují péči, až zestárnete.

Běda vám, nudou ochablí sobci, kteří nedbáte o svou rodnou zem, protože z ní budete vyhnáni.

Vidím na vás, že se děsíte mých slov, ale vidím i to, že se neděsíte dost, abyste se ptali, co máte dělat. Na vašich rtech je jiná otázka: Je vůbec možné uniknout?, a chcete po mně slova útěchy. Budiž.

Až uslyšíte, že k vám mluví kameny, a přestanete křičet, abyste porozuměli, co říkají, až uvidíte, že pole žízni a prosí o zrna setby, opřete se o pluh a sklonění v úctě k zemi živitelce napojte ji svým potem, až pocítíte vůni své mateřské země oddechující kvetoucími lipami a pozdní vůni otav, opustíte čmoud svého grilování a kyselý pach svařáků a vrátíte se ke stromům a lukám, až rozpoznáte chuť pokrmu, protože přestanete konzumovat a začnete jíst, až vaše dlaně začnou cítit, protože odliší, co je mrazivé, chladné, vřelé a palčivé, a rozpoznají drsné od hladkého, pevné od křehkého a mrtvé od živého, protože se vrátíte k pravosti a pravdivosti slov... až. Pak pocítíte, že vaše zlojovatělá srdce bolí, a stanete se lidmi. Tehdy také dostanete sílu pro budoucnost, protože uvidíte, že vám jde naproti dítě, a nikoli zmar. Tehdy s úlevou, která doprovází svobodu, řeknete: Ustupte duchové stínů, prchněte snovatelé neštěstí, protože vchází mocný král, Spravedlivý a Milosrdný, Vítěz nad smrtí, aby vše obnovil, navrátil úsměv našim rtům a usadil nás v zemi, kde v pokoji září oči pokorných vítězů.

*P. Prof. Petr Piňha, probošt Kolegiální kapituly Všech svatých na Pražském hradě
Výňatek ze slavnostní řeči u příležitosti požeňání sochy sv. Anežky České 11. června 2015 v Litomyšli. Se souhlasem převzato z <http://protiproud.parlamentnilisty.cz>.*

SLOVO KNĚZE

Biskupové Čech a Moravy spolu se zástupci Ekumenické rady církví vydali společné prohlášení k aktuální otázce migrace. Bohu díky za to. Jde o jasný signál vládě ČR, že křesťané, ať už jakéhokoli vyznání, jsou připraveni pomáhat s integrací rodinám křesťanských uprchlíků. Je to plně v souladu s nedávnou iniciativou *RC Monitoru* – Bratr je víc než bližní, ke které se připojilo 1500 jednotlivců, rodin či farností. Shodou okolností je to právě tolik, kolik se naše vláda rozhodla přijmout migrantů během následujících dvou let.

V souvislosti s prohlášením našich biskupů o migraci se vynořily kritické hlasy, že církve chtějí pomáhat jen křesťanům a vůči ostatním se tedy chovají xenofobně. K tomu mne napadají následující poznámky. Každý člověk (nejen křesťan) má mravní povinnost v rámci svých možností pomoci druhému člověku (bez rozlišování), když mu jde akutně o život. Věřím, že každý křesťan je v tomto smyslu připraven pomoci každému, podobně jako milosrdný Samaritán (Lk 10,30–37).

Jak ale s jistotou určit, kterým uprchlíkům jde ve vlastní zemi o život? Víme, že mezi těmi, kteří se již nacházejí v jihoevropských státech, je řada migrantů, kteří jen využívají situace a jdou do Evropy za lepším. Z více zdrojů se též ozývá, že mezi migranty jsou skrytí bojovníci tzv. Islámského státu, jejichž cílem je ovládnout Evropu (a celý svět) a podrobit všechny islámskému právu. Zde je na místě obezřetnost a je potřeba rozlišovat.

U křesťanských rodin ze Sýrie a Iráku tu potřebnou jistotu máme. Byli vyhnáni ze svých domovů pod hrozbou smrti či uprchli z vlasti před válkou, kterou nezavinili, a nemohou se domů vrátit. Bezpečností riziko je v jejich případě nulové. Jsou to naši nešťastní bratři a sestry v Kristu, kterým můžeme a máme pomoci nalézt a vybudovat nový domov. Právě oni mohou být i velkým obohacením pro Církev a společnost v naší zemi.

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy*

RADOST ŽÍT V RODINĚ

Homilie papeže Františka při mši svaté v Guayaquilu

Cornelis de Baellieur: Svatba v Káně (17. stol.). Foto: Wikimedia Commons

Evangelní úryvek, který jsme slyšeli (Jan 2,1–11), je první popis zázračného znamení v Janově evangeliu. Mariina starost, která se mění ve snažnou prosbu, s níž se obrací k Ježíši: „Už nemají víno“ a Ježíšova zmínka o „hodině“, která ještě nepřišla, jsou srozumitelné v rámci Pašijí.

Je dobré, že je tomu tak, protože se nám tak ukazuje Ježíšovo nutkání učit, provázet, léčit a rozradostnit právě na základě výzvy jeho matky: „Už nemají víno.“

Svatba v Káni se opakuje v každém pokolení, v každé rodině, u každého z nás v našem úsilí, aby naše srdce dokázalo nalézat stabilitu ve stálé, plodné a radostné lásce. Dejme prostor Marii, „matce“, jak ji nazývá evangelista. Projděme se Kánou spolu s ní.

Maria je pozorná

Maria je pozorná a během svatby pohotově řeší potřeby svatebčanů. Neizoluje se v sobě, nesoustřeďuje se na svůj svět. Naopak, láska ji dělá „bytím pro“ druhé. Není ani s kamarádkami, aby s nimi

komentovala, co se děje a jak špatně je svatba připravena. A proto si všimne nedostatku vína.

Víno je znamením radosti, lásky a hojnosti. Kolik jen našich mladistvých a mladých vnímá, že se jejich domům to-

Maria nás učí svěřovat naše rodiny do rukou Božích, modlit se a žít tak naději, která nám ukazuje, že naše starosti jsou také Božími starostmi.

hoto vína už dlouho nedostává! Kolik jen samotných a sklíčených žen si klade tuto otázku, když se láska z jejich životů jakýmsi nedopatřením vytratila. Kolik jen starých lidí cítí, že jsou vyloučeni z rodinných oslav, osamoceni kdesi v koutě a bez každodenní stravy lásky od svých dětí, vnuků a pravnuček. Tento nedostatek vína může být také důsledkem chy-

bějící práce, nemoci a problémů, s nimiž se naše rodiny v celém světě potýkají. Maria není matka, která „požaduje“, není tchyně, která pro zábavu sleduje naši nezkušenost, chyby a nepozornost. Maria je zkrátka matkou! Je přítomná, pozorná a pečlivá. Je krásné to slyšet! Maria je matkou!

Maria se modlí

Maria se však v této chvíli, kdy si všimne, že se nedostává vína, s důvěrou obrací k Ježíši. To znamená, že Maria se modlí. Nejde za správcem svatby, ale představuje potíž novomanželů přímo svému Synu. Odpověď, kterou dostala, se jeví neutěšeně: „Co mi chceš ženo? Ještě nepřišla má hodina“ (Jan 2,4). Ona však mezitím svěřila tento problém do rukou Božích. Její starost o potřeby druhých předjímá Ježíšovu „hodinu“. Maria je součástí oné hodiny, od jeslí až po kříž. „Dovedla přetvořit stáj na Ježíšův příbytek několika nuznými plénkami a spoustou něhy“ (*Evangelii gaudium*, 286), přijala nás za děti, když meč probodl srdce jejího Syna. Ona nás učí svěřovat naše rodiny do rukou Božích, modlit se a žít tak naději, která nám ukazuje, že naše starosti jsou také Božími starostmi.

Modlitba nám vždycky umožňuje vycházet z ohrádky našich starostí, překračovat to, co nás trápí, rozrušuje a co nám chybí, a umožňuje nám vmyslet se do druhých. Rodina je škola, kde nám modlitba také připomíná, že existuje určitě „my“, že bližní je evidentní, žije pod stejnou střechou, sdílí s námi život a má svoje potřeby.

Maria jedná

A nakonec Maria jedná. Slova „Udělejte všechno, co vám řekne“ (v. 5), určená služebníkům, jsou také pro nás výzvou, abychom se dali k dispozici Ježíšovi, který přišel sloužit, a nikoli, aby si nechal sloužit. Služba je kritériem pravé lásky. A tomu učí především rodina, kde se z lásky jedni pro druhé stáváme služeb-

níky. V rodinném lůně není nikdo vylučován. Všichni mají tutéž hodnotu.

Vzpomínám si, že se jednou moji maminky ptali, které ze svých pěti dětí má nejraději – nás je pět sourozenců. A ona řekla. Je to jako prsty na ruce. Pokud ublíží tomu, bolí mne to stejně, jako když ublíží tomuto. Maminka miluje svoje děti takové, jaké jsou. A v rodině se sourozenci mají rádi taková, jakými jsou. Nikdo není vyloučen. Tam „se učíme žádat o dovolení bez zpupnosti, vyjadřovat dík jako výraz procítěného docenění věcí, které dostáváme, ovládat agresivitu a chamtivost a žádat o prominutí, když uděláme něco špatného, když se diskutuje, protože v každé rodině se diskutuje. Problémem je požádat o odpuštění. Tato malá gesta upřímné laskavosti pomáhají vytvářet sdílenou kulturu života a úcty k tomu, co nás obklopuje“ (*Laudato si'*, 213).

Rodina je nejbližší nemocnicí, když někdo onemocní, ostatní o něho pečují, dokud to jde; rodina je první školou pro děti, nezbytnou oporou pro mládež a nejlepším útlukem pro staré. Rodina je obrovské sociální bohatství, nemůže ji nahradit žádná jiná instituce, je nutno jí pomáhat a zvelebovat ji, aby se nevytratil správný smysl služeb, které společnost občanům poskytuje. Tyto služby, které společnost poskytuje občanům, totiž nejsou formou almužny, nýbrž autentickým „sociálním dluhem“ ve vztahu k rodinné instituci, která je základem a přináší mnoho obecnému dobru.

V rodině se dějí zázraky

Rodina tvoří také malou církev, „domácí církev, která kromě toho, že dává život, předává něhu a božské milosrdenství. V rodině se víra mísí s mateřským mlékem: zakoušení rodičovské lásky přibližuje Boží lásce.

V rodině – toho jsme všichni svědky – se dělají zázraky s tím, co je, tím, čím jsme, s tím, co kdo má k dispozici; častokrát to není ideální, není to tím, o čem sníme, a ani tím, co „by mělo být“. Je tu jedna drobnost, která by nás měla přimět k zamyšlení: Nové víno svatby v Káni, které tak chválil správce svatby v Káni Galilejské, se rodí v kamenných džbánech určených k očišťování, to zna-

mená v místech, kde všichni odkládají svůj hřích, tedy v tom nejhorším místě: „Kde se rozmnožil hřích, tam se v míře daleko štedřejší ukázala milost“ (Řím 5,20). V každé z našich rodin i ve společné rodině, kterou všichni tvoříme, se nic neodpisuje, nic není neúčinné.

Těsně před zahájením Jubilejního roku Milosrdenství pořádá Církev řádné zasedání biskupské synody věnova-

Přijde čas okoušení každodenní lásky, kdy naše děti znovu objeví prostor, který sdílíme, a staří budou mít podíl na každodenních radostech.

Jan Steen: Svátek svatého Mikuláše (17. stol.)
Foto: Wikimedia Commons

né rodinám, aby uzrálo pravé duchovní rozlišování, nalezla se konkrétní řešení a poskytla se pomoc v mnoha těžkostech a vážných výzvách, kterým dnes musí rodina čelit. Vybízím vás, abyste zintenzivnili svoje modlitby na tento úmysl, aby dokonce i to, co se nám jeví nečistým, pohoršuje nás či děsí, Bůh nechal projít svojí hodinou a proměnil v zázrak. Dnešní rodina potřebuje tento zázrak.

To nejlepší víno přijde

Celá tato událost se začala, protože „už neměli víno“, a všechno se mohlo usku-

tečnit, protože jedna žena – Panna Maria – byla pozorná, dovedla svěřit svoje starosti do rukou Božích a jednala moudře a odvážně. Není však méně hoděn zmínky jeden detail, totiž konečný výsledek: vychutnávali to nejlepší víno. A to je dobrá zpráva: nejlepší víno je to, které se teprve bude pít; to, co je nejlahodnější, nejhlubší a nejkrásnější, rodina teprve dostane. Přijde čas okoušení každodenní lásky, kdy naše děti znovu objeví prostor, který sdílíme, a staří budou mít podíl na každodenních radostech.

To nejlepší víno je v naději a dostane se každému, kdo má odvahu mít rád. A v rodině musí být odvaha mít rád, musí být odvaha milovat! A toho nejlepšího vína se bude dostávat, i kdyby všechny možné ukazatele a statistiky říkaly opak. Nejlepší víno se dostane těm, kteří se dnes dívají na to, jak se všechno hroutí. Šeptejte si to a věřte: to nejlepší víno přijde, šeptejte to každý ve svém srdci: „To nejlepší víno přijde!“ A šeptejte to zoufalým a znechuceným. Mějte trpělivost, mějte naději, číňte to jako Maria: modlete se, jednejte a otevírejte srdce, protože to nejlepší víno přijde. Bůh se vždycky přibližuje těm, kteří zůstali bez vína a mají k pití pouze sklíčnou mysl. Ježíš upřednostňuje to nejlepší víno pro ty, kteří si z toho či onoho důvodu nyní uvědomují, že rozbili všechny svoje džbány.

A jako nás k tomu vybízí Maria, číňme „všechno, co On nám řekne“, a budme vděční, aby nám v této naší době a v této naší hodině toto nové a lepší víno vrátilo radost rodiny, radost žít v rodině.

Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezitimulky redakce)

Rodina je obrovské sociální bohatství, nemůže ji nahradit žádná jiná instituce, je nutno jí pomáhat a zvelebovat ji, aby se nevytratil správný smysl služeb, které společnost občanům poskytuje.

OBRANA VYDĚDĚNÝCH

Promrháme poklad církevní hudby?

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Vím, že užívat příliš velká slova není dobré, ale v tomto případě se jim jen těžko vyhnu. Jde totiž o moje děti. Čtyřikrát mě letos napadlo, že je dnes v životě Církve o něco podstatného připravujeme. Poprvé mě to napadlo na velikonoční neděli, když nás kněz nechal číst sekvenci z papíru. Podobný pocit jsem měl i na slavnost Soslání Ducha Svatého, když jsme byli znovu odkázáni k předčítání *Veni Sancte Spiritus*. Po celé dětství a mládí byly právě tyto dny z nejkrásnějších chvil v celém liturgickém roce. A sekvence patřily k těm momentům, skrze něž jsem postupně, rok od roku stále hlouběji pronikal do víry, která mi byla předávána.

Nejsilněji jsem ale dosah onoho ožebračení, ne-li přímo svatokrádeže, pocítil na dvou pohřbech našich italských sousedů. V dětství jsem se účastnil různých pohřbů, ve farnostech více či méně zanedbávaných, ale na pohřbu se vždycky zpívalo. Byly to jedny z nejkrásnějších hymnů, převzaté z gregoriánské tradice. Díky tomu se v nich slzám a smutku navzdory objevovala i předchuť nebe. V Římě dnes toto všechno chybí. Recitované pohřební

Hudba je lidskou reakcí ve třech situacích, v nichž se nedostává slov: v lásce, utrpení a smrti a při setkání s Bohem. Ve skutečnosti se nás ve všech těchto situacích dotýká tajemství Boha, a v tomto smyslu se tedy Boží dotyk stává pramenem hudby.

mše jsou jedny z nejchmurnějších míst na zemi. Jen ten, kdo má opravdu silnou víru, je dokáže vnímat jako chvíli přechodu. Přiznávám, že mě zamrzelo, že se víra mých dětí ve věčný život formuje v tak chmurné atmosféře.

Píšu o tom všem proto, že právě k této věci se nedávno vyjádřil Benedikt XVI. Na začátku července se rozhodl výjimečně přijmout doktorát honoris causa, který mu udělily dvě krakovské

školy: Univerzita Jana Pavla II. a Hudební akademie. Při té příležitosti pronesl nádhernou řeč o sakrální hudbě, třech pramenech hudby vůbec a o mimořádné genialitě západní hudby. Doufám, že čtenářům *RC Monitoru* bude přednáška zprostředkována v plném rozsahu. (Přinášíme ji v tomto čísle na str. 7 – pozn. red.) Papež-senior se v ní svěřuje se svou vlastní zkušeností víry, která vyrůstala právě v prostoru naplněném velkou sakrální hudbou. Připomíná, že Koncil doporučil střežit velký poklad církevní hudby a pečovat o něj, a nezatajuje, že liturgické hnutí se tomuto doporučení zpronevěřilo. Sakrální hudba byla vystrnaděna z kostelů do koncertních sálů a v Církvi došlo ke kulturnímu zubožení.

Benedikt XVI. neradí, co udělat, aby se hudba do kostelů vrátila. Místo toho poukazuje na sakrální rozměr hudby. S decentností sobě vlastní se tak obrací k těm, kdo nespátují v Církvi místo pro velkou hudbu. Jeho výklad je vskutku vynikající a rozhodně stojí za přečtení. Papež-senior ukazuje, že hudba je lidskou reakcí ve třech situacích, v nichž se nedostává slov: v lásce, utrpení a smrti a při setkání s Bohem. Ve skutečnosti se nás ve všech těchto situacích dotýká tajemství Boha, a tedy v tomto smyslu se Boží dotyk stává pramenem hudby – píše Benedikt XVI. A pokračuje ještě dál, velkou chvalořečí na západní hudbu. Různé kultury mají různou hudbu, ale v žádném jiném kulturním prostředí není hudba, jež by se vyrovnala té, která se zrodila v kontextu křesťanské víry – píše papež-senior.

Nevim, zda se ještě někomu podaří přesvědčit Benedikta XVI. k tak obsáhlé výpovědi. Dokud se tak nestane, považujme ji za jeho závěť.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk, redaktor a publicista

ZÁPADNÍ HUDBA JE PRO MNE DŮKAZEM PRAVDIVOSTI KŘESŤANSTVÍ

Laudatio Benedikta XVI. při převzetí čestného doktorátu v Castel Gandolfo

Benedikt XVI. převzal 4. července 2015 čestný doktorát Papežské univerzity Jana Pavla II. a Akademie hudby z Krakova. Při té příležitosti pronesl laudatio o sakrální hudbě.

Nemohu v této chvíli nevyjádřit svou obrovskou a srdečnou vděčnost za poctu, kterou jste mi prokázali. Těší mne především fakt, že se tímto způsobem ještě více prohloubilo moje pouto s Polskem, s Krakovem, s vlastní našeho velkého světce Jana Pavla II., neboť bez něho by moje duchovní i teologická cesta nebyla myslitelná. Svým živým příkladem nám ukázal, jak může společně ruku v ruce jít radost z velké sakrální hudby a úkol společně se účastnit posvátné liturgie, vznesená radost a prostota pokorného slavení víry. V letech, jež následovaly po koncilu, se v tomto bodě objevil s novým důrazem starobylý kontrast. Vyrůstal jsem v Salcburském kraji poznamenaném velkou tradicí tohoto města. Tam byly samo sebou slavnostní mše provázené sborem a orchestrem pevnou součástí naší zkušenosti víry v liturgickém slavení. Nesmazatelně mi zůstalo v paměti, jak například při prvních notách Mozartovy Korunovační mše jako by se otevíralo nebe a dala se velice hluboce zakoušet Pánova přítomnost.

Vedle toho tam nicméně již existovalo liturgické hnutí, zejména prostřednictvím jednoho z našich kaplanů, který se později stal vicerektorem a potom rektorem semináře ve Freisingu. Během svých studií v bavorském Mnichově jsem se potom velmi konkrétně a stále více seznamoval s liturgickým hnutím v přednáškách profesora Paschera, jednoho z nejvýznamnějších koncilních odborníků na liturgii, a zvláště v liturgickém životě seminární komunity. Postupně se tak stávalo citelným napětí mezi *participatio actiosa* (činnou účastí) na liturgii a slavnostní hudbou, která obestírala posvátné konání, i když jsem to tehdy nevnímal tak silně.

Napětí mezi činnou účastí a slavnostností

V posvátné konstituci Druhého vatikánského koncilu o liturgii stojí jasně: „Poklad církevní hudby ať je udržován a pěstován s největší pečlivostí“ (č. 114).

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Kvalita hudby závisí na čistotě setkání s božstvím, se zkušeností lásky a bolesti. Čím ryzejší je ona zkušenost, tím velkolepější bude také hudba, která se z ní rodí.

Na druhé straně zavádí tento text jako základní liturgickou kategorii *participatio actiosa* všech věřících na posvátných úkonech. To, co stálo v této konstituci ještě mírumilovně vedle sebe, ocitlo se později při recepci koncilu zhusta v dramatic-

kém napětí. Významné kruhy liturgického hnutí se domnívaly, že pro velká chorální díla, jakož i pro orchestrální mše bude napříště prostor pouze v koncertních sálkách, nikoli v liturgii. Tady mělo být místo pouze pro zpěv a společnou modlitbu věřících. Na druhé straně nastalo zděšení nad tímto kulturním ochuzením Církve, jež z toho nutně plynulo. Jak obojí smířit? Jak uskutečnit koncil v jeho celistvosti? To byly otázky, které jsem si kladl já i mnozí další věřící, běžní lidé neméně než ti, kteří prošli teologickou formací.

Tři prameny hudby

V tomto bodě je snad na místě položit si zásadní otázku: Čím je ve skutečnosti hudba? Odkud přichází a kam směřuje? Myslím, že lze lokalizovat tři „místa“, odkud pramení hudba.

Prvním jejím zřídlem je zkušenost lásky. Když jsou lidé uchváteni láskou, otevírá se jim jiná dimenze bytí, nová velikost a šíře reality. A nabádá také k novým způsobům vyjadřování. Poezie, zpěv a hudba vůbec se zrodily z tohoto vytržení, z tohoto otevření nové životní dimenze. Druhým pramenem hudby je zkušenost smutku, dotek smrti, bolesti a existenciálních propastí. Také v tomto případě se otevírají – opačným směrem – nové dimenze reality, které už nemohou nalézt odpověď v pouhém slovním projevu.

A nakonec třetím místem původu hudby je setkání s tím, co je božské, a co je už počátku součástí toho, co se nazývá lidství. Tím spíše výskyt toho, co je naprosto jiné a naprosto velkolepé, vzbuzuje v člověku nové způsoby vyjadřování. Možná lze tvrdit, že i v obou předchozích oblastech – lásce a smrti – se nás ve skutečnosti dotýká mystériem božství, a v tomto

smyslu je právě dotek Boha tím, co souhrnně vzato představuje původ hudby. Cítelně se mne dotýkají například zmínky v Žalmech o tom, že lidem už nestačí jenom zpěv, ale dovolávají se všech nástrojů, probouzí se skrytá hudba stvoření a její tajemný jazyk. V Žaltáři, kde působí i oba motivy lásky a smrti, se ocitáme přímo u hudebních počátků Církve Boží. Lze říci, že kvalita hudby závisí na čistotě a velkoleposti setkání s božstvím, se zkušeností lásky a bolesti. Čím ryzejší a pravdivější je ona zkušenost, tím ryzejší a velkolepější bude také hudba, která se z ní rodí a vyvíjí.

Jedinečnost západní hudby

V tomto bodě bych chtěl vyjádřit jednu myšlenku, která mne v posledních letech stále více napadá také s ohledem na různé kultury a náboženství, které spolu navazují vztahy. Na poli těch nejrůznějších kultur a náboženství se vyskytuje velká literatura, velká architektura, velké malíř-

ství a sochařství. A všude je také hudba. Nicméně v žádném jiném kulturním prostředí není hudba, jejíž velikost je srovnatelná s tou, která vznikla v prostoru křesťanské víry: od Palestriny k Bachovi, Händelovi, až Mozartovi, Beethovenovi a Brucknerovi. Západní hudba je něčím jedinečnou a v jiných kulturách nemá sobě rovnou. To by nás mělo vést k zamyšlení.

Zajisté, západní hudba silně přesahuje náboženskou a církevní oblast. Přesto však nachází svůj nehlubší zdroj v liturgii, v setkání s Bohem. U Bacha, pro něhož je Boží sláva tím posledním účelem hudby, je to zcela zřejmé. Velká a ryzí odpověď západní hudby se rozvinula v setkání s oním Bohem, který se nám v liturgii zpřítomňuje v Ježíši Kristu. Tato hudba je pro mne důkazem pravdy křesťanství. Tam, kde se rodí takováto odpověď, došlo k setkání s pravdou, s opravdovým stvořitelem světa. Proto je velká sakrální hudba skutečností teologického dosahu a trvalé-

ho významu pro víru celého křesťanstva, i když není vůbec nutné, aby byla přednášena vždy a všude. Na druhé straně je však také zřejmé, že nemůže z liturgie zmizet a že její přítomnost může být zcela zvláštním způsobem účasti na posvátném slavení tajemství víry.

Pomyslíme-li na liturgii, kterou slavil svatý Jan Pavel II. na každém kontinentu, spatříme celou šíři výrazových možností víry v liturgickém dění; a vidíme také, jak velká hudba západní tradice není liturgii cizí, ale zrodila se a vyrostla z ní, a tak stále znovu přispívá k tomu, že dostává formu. Neznáme budoucnost naší kultury a sakrální hudby. Jedna věc je však jistá: tam, kde skutečně dochází k setkání s živým Bohem, který v Kristu přichází k nám, tam se rodí a znovu roste také odpověď, jejíž krása pochází ze samotné pravdy.

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezitimulky redakce, kráceno)*

JEŠTĚ K DATU 6. ČERVENCE

„Kulaté“ výročí popravu Jana Husa letos pochopitelně upoutalo hlavní pozornost křesťanské veřejnosti. Významná shoda však je, že letošní 6. červenec byl také 480. výročí popravu svatého Tomáše Morea – právníka, diplomata a filosofa, který se spolu se svatým Johnem Fisherem stal mučedníkem náboženské svobody. More i Fisher zemřeli proto, že hájili právo jednotlivce proti státu, který si osobuje práva, jež mu nepatří.

Rozhodujícím svědkem proti Moreovi byl lord kancléř Richard Rich; ten navštívil Morea v jeho vězeňské cele s úmyslem získat od něho jasné vyjádření proti „Zákonu o svrchovanosti“, jímž si král Jindřich VIII. zajistil postavení v čele Církve jako její hlava. Nejprve se ho zeptal, zda by souhlasil se zákonem, který by ho (Riche) prohlásil králem. More odpověděl, že ano, protože parlament má na takové ustanovení právo. Ale položil Richovi otázku, zda by on souhlasil, kdyby parlament vydal zákon, že Bůh neexistuje. Udivený Rich řekl, že

to přece nejde – takovou moc parlament nemá. Existují jisté pravdy, jež ani parlament nemůže změnit. A stejně je to, řekl More, se skutečností, že světský panovník nemůže být hlavou Církve. Ne proto, že je to chybné, ale proto, že je to nemožné.

Jak More, tak Fisher zemřeli za integritu katolické církve. Byli přesvědčeni,

Nашe doba je přesvědčena, že lze z politických důvodů měnit realitu, dokonce i přirozenost člověka.

že neexistuje něco jako „anglická církev“: Církev je jedna, svatá a nedělitelná, a její viditelnou hlavou je papež jako Kristův náměstek. Tam, kde je Petr, tam je Církev a tam je i věčný život. To si uvědomoval tehdejší papež Pavel III. a proto Fishera krátce před jeho popravou jmenoval kardinálem. Šarlatová barva kardinálského úboru je znamením, že její nosi-

tel je ochoten prolít za víru vlastní krev. Přesto dodnes zůstává svatý John Fisher jediným kardinálem, který se stal mučedníkem. A svrchovanost krále nad Církví zůstává pouhou fikcí, jež má zakrýt politickou nutnost. Pojem „národní církve“ je chybný a spojení mezi vírou a nacionalismem deformuje víru i politický život.

Naše doba je přesvědčena, že lze z politických důvodů měnit realitu, dokonce i přirozenost člověka. Takové přesvědčení je však stejně chybné jako Jindřichův názor, že lze propojit politickou moc s mocí duchovní. Snaží-li se světská moc pohltnout lidského ducha, může se jí to podařit, použije-li dostatečného násilí. Ale její úspěch je vždycky pouze dočasný, zatímco pravda je trvalá.

Michaela Freiová

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

POTŘEBUJEME NOVOU POLITIKU CÍRKVE VŮČI ISLÁMU

Díl třetí: Teologický domeček z karet

Nová politika Církve vůči islámu by se měla zaměřit na podkopání víry islámu v sebe sama a zároveň na posilování víry křesťanů. Jak lze do myšlení muslimů zasévat semena pochybností?

Mark Steyn ve své knize *America Alone (Jen Amerika)* poznamenal, že „víra, která nemá víru sama v sebe, nemá smysl“. Měl na mysli úpadek křesťanství v Evropě v důsledku toho, že ztratilo víru v sebe, a odpovídající vzestup islámu – náboženství, jež víru v sebe rozhodně nepostrádá.

Nová politika Církve vůči islámu by se měla zaměřit na to, aby se tato situace obrátila – to jest na podkopání víry islámu v sebe sama a zároveň na posilování víry křesťanů. O druhé straně této rovnice psali mnozí jiní, dovolte mi tedy soustředit se na tu první. Jak tedy lze do myšlení muslimů zasévat semena pochybností?

Islám jako ideologický nepřítel

Námítkou, že to není pěkné, jsem se již zabýval. Zdá se, že mnoho katolíků je přesvědčeno, že náboženství je *ipso facto* dobré, což znamená, že oslabovat něčí náboženskou víru je něco strašného. Přesto historie poskytuje mnoho příkladů náboženství, kterým je na smetišti dějin patrně lépe – např. náboženství Kartága, které obětovalo děti, nebo aztécké náboženství s lidskými oběťmi.

Katolíci se zdráhají zařadit islám do stejné kategorie jako Kartagince ze dvou důvodů: Zaprvé, islám je náboženství velmi početné – je to víra jedné a půl miliardy lidí. Za druhé se povrchně podobá křesťanství: muslimové věří v jednoho Boha a „uctívají“ Ježíše. Odhaduje se však, že v průběhu staletí bylo ve jménu islámu zabito asi 270 milionů lidí, mnohem více, než bylo obětí nacismu a komunismu dohromady. Přirovnávat islám k totalitním ideologiím není politicky korektní, mnoho respektovaných autorit včetně katolic-

kých nicméně právě to dělalo. Vezměte si toto heslo z *Katolické encyklopedie*, vydání z roku 1910: „V politických záležitostech je islám despotickým systémem doma a agresivním v zahraničí... Práva nemuslimských poddaných jsou nesmírně vágní a maximálně omezená a náboženská válka proti „nevěřícím“ je posvátnou povinností, kdykoli je šance na úspěch.“

Foto: www.stalphonesuscho.org

Islám se prokázal jako totalitní systém. Je třeba podkopávat víru v něj a nabízet lepší alternativu.

Jak jsem navrhol v předchozím článku, nová politika vůči islámu by měla být založena na předpokladu, že islám je ideologický nepřítel, tak jako jím kdysi byl a dosud je komunismus. Základní myšlenka je způsobit odklon lidí od této ideologie tím, že ji budeme podkopávat a diskreditovat, ale také nabídneme lepší alternativu. Protože islám se prokázal

jako totalitní systém, měli bychom se snažit oslabit víru v něj, tak jako se Západ (se značnou pomocí katolické církve) během studené války snažil oslabovat víru v komunismus.

Je třeba se urychleně probudit

Je však těžké vyvolat v lidech pochybnosti o jejich náboženství, jestliže o tom nejste sami přesvědčeni. A existuje mnoho známek, že jsou katoličtí představitelé o islámu špatně informováni – proč by jinak tvářili v tvář drtivým důkazům nadále tvrdili, že islám je náboženství pokojné? První věc, kterou katolíci potřebují, je tedy urychleně se probudit.

Probudit se znamená, že až bude příště muslimský apogeta (nebo katolický obhájce islámu) citovat z Koránu, že „nebudíž žádného donucování v náboženství“ (2:256), nenecháte se zmást. Můžete se bejstě odpovědět, že tento verš ruší učení Koránu o abrogaci (2:106). Nebo můžete poukázat na to, že ustanovení o zákazu donucování nejde dohromady se zákony o odpadlictví. Islámské autority se všeobecně shodují v tom, že trest za odpadlictví je smrt. Patrně lze s jistotou tvrdit, že většina rozumných lidí se shodne na tom, že vyhlídka na to, že budou zabiti, opustí-li islám, je určitá forma donucování. Přesnou citaci týkající se trestu lze najít v jedné z nejuznávanějších islámských právních knih *Reliance of the Traveller (Opora pouťníka)* – v češtině zatím nedostupná, pozn. překl.) 0.8.1 a 0.8.2.

Jiný verš z Koránu, který se často používá k uklidňování lidí v islámu nevzdělaných, zní: „Předepsali jsme dítkám Izraele, aby ten, jenž zabije jednoho člověka (...) byl souzen, jako by zabil lidstvo veškeré“ (5:32). To zní hezky, dokud si

nepřečtete následující verš: „A odměnou těch, kdo vedli válku proti Bohu a Jeho poslu a šířili na zemi pohoršení, bude věru to, že budou zabiti anebo ukřižováni či budou jim useknuty jejich pravé ruce a levé nohy“ (5:33).

Potíž je také v tom, že mnoho katolických představitelů nezná Korán, případně *síru* (Mohamedův životopis – pozn. překl.), *hadísy* (soubory původně ústně uchovávaných výpovědí o Mohamedových činech – pozn. překl.) nebo islámské právní knihy. Zdá se, že se spokojují s čímkoli, co jim o islámu říkájí islámští apologetové. Všechno, čeho je třeba k analýze a demontáži politicko-náboženské ideologie, je snadno dostupné v islámských zdrojích, ale katolíci se s nimi nejdřív musejí seznámit.

Slabý článek – Mohamed

Jakmile se pustíte do studia islámu, první, co si uvědomíte, je to, že klíčem zasévání semen pochybností je sám Mohamed – ten, jehož nikdo nesmí očeřňovat. Prorok je hlavní oporou islámu. Na jeho důvěryhodnosti spočívá celé náboženství. Je-li zdiskreditován on, je zdiskreditován islám. Často slyšíme o pěti pilířích islámu, ale hlavním pilířem je Mohamed. A je to pilíř překvapivě křehký. Mohamed představuje spojení islámu s Všemohoucím, ale také jeho nejslabší článek.

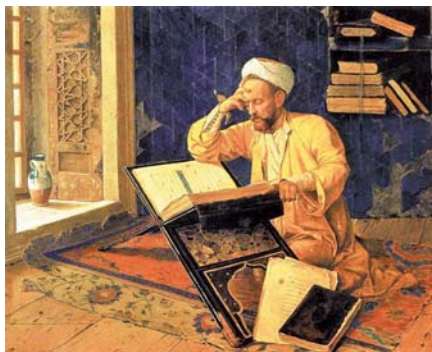
Islámští vůdci to intuitivně chápou. Právě proto se každý komiks o Mohamedovi a každá kritika setkávají s projevy vzteku a zuřivosti. Útok na Mohameda je útokem na celou víru. Jak tvrdí někteří odborníci na islám, kritika Mohameda je vážnější urážka než kritika Alláha. Abyste pochopili Mohamedovu ústřední roli, uvažte, že mezi muslimy nevznikne žádný odpovídající povyk, když se nějaký komiks vysmívá Ježíši nebo ho karikuje. A přece je podle muslimů Ježíš rovněž velký prorok, který se dokonce považuje za největšího muslimského proroka hned po Mohamedovi. Pravda je však taková, že muslimský Ježíš hraje v islámu relativně bezvýznamnou roli. Rezoluce Organizace islámské spolupráce proti rouhání jsou ze strategických důvodů formulovány tak, aby před hanobením chránily všechny proroky, ale ve skutečnosti jediný prorok, na němž záleží, je Mohamed.

Ježíš – to znamená reálný Ježíš – během staletí přežil spoustu výsměchu. Důležitější je, že obstál v kritické a historické analýze, které bylo podrobeno křesťanské Písmo. Toto zkoumání přinejmenším posloužilo tomu, že se podpořila důvěryhodnost novozákonních vyprávění. Je však vysoce nepravděpodobné, že by v podobném zkoumání mohl obstát Mohamed. Z hlediska přežití je právě to důvodem, proč bychom měli analýzu jeho osoby provést.

Tak například, existoval vůbec? V rozporu s obecnými představami není existence historického Mohameda zdaleka tak dobře doložena jako existence např. Julia Caesara, Cicera, Alexandra

Mnoho katolických představitelů nezná Korán. Zdá se, že se spokojují s čímkoli, co jim o islámu říkájí islámští apologetové.

Osman Hamdí Bey: Čtení Koránu (ca 1907)
Foto: <http://1.bp.blogspot.com>

Velikého, Aristotela či Perikla. Někteří badatelé tvrdí, že příběhy o Mohamedovi jsou více legendami než fakty, jiní předpokládají, že Mohameda stvořili arabští dobyvatelé, kteří potřebovali historické a teologické odůvodnění svých výbojů. Každopádně není mnoho historických či archeologických důkazů, které by tradiční příběh o Mohamedovi potvrzovaly. Otázka jeho existence je problém, který si zasluhuje podrobnější prozkoumání. Přesto se kupodivu zdá, že jen nemnozí jsou ochotni se jím zabývat. Výjimky nicméně existují. Nevědecké veřejnosti je určeno několik knih na toto téma: *Mohammed*

and Charlemagne Revisited (Mohamed a Karel Veliký – nové zpracování) Emmeta Scotta, *What the Modern Martyr Should Know (Co by měl vědět moderní mučedník)* Norberta Pressburga a *Did Muhammad Exist? (Existoval Mohamed?)* Roberta Spencera, která obsahuje i užitečnou bibliografii vědeckých zdrojů. Byl Mohamed víc mýtus než člověk? Pokud ano, je namísto otázka, kterou klade Spencer: „Umírají džihádisté kvůli fikci?“

Pokud Mohamed přece jen existoval v takové podobě, jak se tradičně vykresluje, a kanonická vypravování o jeho životě jsou přesná, pak je třeba položit několik otázek o jeho charakteru a důvěryhodnosti. Podle Raymonda Ibrahíma jsou odhaleni o Mohamedově charakteru hlavním důvodem, proč muslimové opouštějí islám. Mohamed je považován za dokonalého člověka a mnohé muslimy šokuje zjištění, že zdaleka dokonalý nebyl. Mladý člověk se s Mohamedem poprvé setká pravděpodobně ve formě hagiografických příběhů, které ho popisují jako vznešeného a svatého. Když se posléze dozví, že Mohamed nařizoval hromadné popravy bezbranných lidí, obchodoval s otroky, dovozoval znásilnění, oženil se s šestiletou, vzal si za manželku vlastní snachu a dopouštěl se podvodů a lhaní, může ho to přivést k vystrážlivění. A to je jen stručný seznam. Otec Zakarija Butrus, koptský kněz, jehož televizní pořad se vysílá do arabského světa, občas prezentuje katalog Mohamedových sexuálních zvyků a potom se ptá svého muslimského publika: „Je toto prorok, jehož chcete následovat?“ Dobrá otázka pro příslušníky ctihodné kultury, neboť je-li vůdce, jehož následují, člověk beze cti, je v sázce i čest těch, kdo se ho nadále drží.

Korán seslaný, nebo vymyšlený

Samozřejmě, když hodnotíme proroka, je nejdůležitějším charakterovým rysem pravdomluvnost. Skutečně se Mohamedovi dostalo zjevení archanděla Gabriela, nebo si to celé vymyslel? Na to máme jen jeho slovo. Žádný další potvrzující důkaz neexistuje. Tady se hodí historicko-kritická metoda. Důkazem č. 1 je Korán. Má se za to, že to je věčné slovo Boží. Muslimové říkají, že si ho Mohamed patrně nemohl vymyslet, protože byl (údajně) negramot-

ný. Důkaz, že ho napsal Bůh, prý spočívá v jeho nenapodobitelném stylu: kdo jiný než Bůh ho mohl napsat tak dobře? To je těžko přijatelné, neboť ačkoli v Koránu jsou i krásné pasáže, většina textu vypadá, jako by ho napsal pologramotný kupec. To zní trochu drsně. Přesnější je, že vypadá, jako by ho napsal někdo s nadáním k poetickému jazyku, ale s nevalným smyslem pro kompozici a s omezenými vypravěčskými schopnostmi. Zde je několik hodnocení badatelů:

Jeho postavy jsou si všechny vzájemně podobné a používají stejná klišé. Libuje si v dramatickém dialogu, ale má velmi malý smysl pro dramatickou scénu nebo akci. Logické souvislosti mezi po sobě následujícími epizodami jsou často nedotažené, někdy nedostatečné, a důležité body, nezbytné pro pochopení příběhu, jsou pravděpodobně vynechány. (C. C. Torrey, *The Jewish Foundation of Islam*, New York, 1933, s. 108.)

Z estetického hlediska tato kniha rozhodně není prvotřídní... nepostradatelné souvislosti, a to jak ve vyjadřování, tak ve sledu událostí, jsou často vynechány... nikde nenacházíme plynulost vyprávění... i syntax prozrazuje velkou neohrabanost... (Theodor Noldeke v *Encyclopedia Britannica*, 11. vyd., sv. 15, s. 898–906.)

Na toto hnidopišství muslimové odpovídají, že lidé, kteří nechtou v klasické arabštině, pravděpodobně nedokážou Korán ocenit. Vznošný styl a melodický jazyk prostě nepochytí člověk, který má problémy s arabštinou. Stručně řečeno, když neumíte arabsky, kdo jste, abyste soudili?

Když jsem se s tímto argumentem setkal poprvé, zdálo se mi, že dává smysl – aspoň na chvíli. Pak jsem si vzpomněl, že řecky také nečtu, a přesto, když čtu Homéra v překladu, dokážu obvykle odlišit pasáže, kde vypráví skvostný příběh, od částí, kde upadá. Když už jsme u toho, nečtu v ruštině, ale když čtu překlad Tolstého, dokážu ocenit krásu jeho popisů, i když si zároveň všímám toho, že tu a tam příliš rozvláčně líčí, jak rolníci na poli sklízí seno. Nemusíte umět číst francouzsky, aby se vám líbil Balzac, nebo italsky, abyste ocenili Manzoniho. Proč je arabština jediný jazyk, který nelze přeložit?

Archanděl Gabriel sděluje Mohamedovi text Koránu, perská miniatura (1307). Foto: Wikimedia Commons

I v Bibli jsou suchopárné pasáže. Odvážím se tvrdit, že většina z nás má sklon přeskakovat části „ten a ten zplodil toho a toho“. Pro křesťany to však nepředstavuje vážný problém, neboť většina z nich si nemyslí, že Bůh Bibli nadiktoval slovo od slova. Podobně ani skutečnost, že některé části Bible jsou problematické z vědeckého hlediska, nenarušuje au-

Kdyby se na Korán použily nástroje textové kritiky, bylo by obtížné vyhnout se závěru, že jde o výmysl – ne-li Mohamedův, pak někoho jiného.

tentičnost Písma. Lidské pisatele Bible omezovalo vědecké poznání jejich doby. Avšak když Korán říká, že Země je plochá a skládá se ze sedmi vrstev, stojí muslimové před problémem. Na jedné straně Alláh, autor Koránu, by měl mít neomezené vědecké poznání. Na druhé straně pronáší evidentní vědecké nesmysly.

Kdyby se na Korán použily nástroje textové kritiky, bylo by obtížné vyhnout se závěru, že jde o výmysl – ne-li Mohamedův, pak někoho jiného. Jedním

do očí bijícím vodítkem je to, že autor Koránu, ať už jím byl kdokoli, neustále zdůrazňuje, že *nejde* o výmysl. Obrat „toto vyprávění není vymyšlené“ nebo nějaká jeho obměna se v Koránu opakuje mnohokrát. Například verš 10:37–38 prohlašuje: „Tento Korán nemohl být vymyšlen nikým kromě Boha; a byl seslán, aby potvrdil pravdivost dřívějších zjevení a aby objasnil Písmo, o němž pochyby není a jež od Pána lidstva veškerého přichází. Anebo jestliže říkají: ‚On si to vymyslí,‘ odpověz: ‚Přineste síru podobnou této a zavolejte si na pomoc, koho můžete, kromě Boha, jste-li pravdomluvní!‘“ Čirým účinkem všech těchto sebepotvrzujících prohlášení o autentičnosti Koránu je však zpochybnění jeho autentičnosti. Jako když vám váš soused vypráví, jak velikou chytil rybu, a cítí potřebu vás v pravidelných intervalech ujišťovat: „Je to čistá pravda, přísahám!“ Čím víc se dovolává pravdivosti svého vyprávění, tím víc o tom pochybujete.

Ať už ze strachu, nebo ze zdvořilosti, Korán nebyl nikdy podroben bedlivému průzkumu, jaký historici, archeologové, lingvisté a textoví kritici aplikovali na Bibli. Řečeno bez obalu, v takovém zkoumání by nikdy neobstál. Totéž platí o Ježíši v Koránu. Není to věrohodná osoba. Ve skutečnosti to sotva je vůbec

nějaká osoba. Podobá se spíš hlasu bez těla než člověku. Jeho obraz v Koránu je tak jednorozměrný, že nazvat ho schematickou postavičkou z dětské kresby by bylo nespravedlivé k dětským kresbám.

To nás přivádí k tomu druhému Ježíši – skutečnému. Je-li Mohamed klíčem k zasévání pochybností o islámu, pak Ježíš Nazaretský poskytuje cestu z islámu ven. Trestem za opuštění islámu je smrt, ke konverzi je proto třeba skutečně pádný důvod, a tím je sám Ježíš. Podle některých zpráv je překvapivě vysoké procento konverzí muslimů ke křesťanství založeno na snu nebo vidění Ježíše – přesněji řečeno Ježíše křesťanů.

Seznamovat se skutečným Ježíšem

To naznačuje slibnou cestu pro hlasatele evangelia, apologety a teology. Místo toho, aby blahopřáli muslimům k tomu, že uctívají stejného Ježíše jako my (což není pravda), by je měli zkoušet seznámit se skutečným příběhem skutečného Ježíše. Většina muslimů vyprávění evangelia nezná. Většinou se naučili, že do Bible se nemají dívat, protože křesťané a židé její text naprosto zkazili. Věří, že pravdivé vyprávění o Ježíši uvádí Korán. A protože ten moc zajímavý není, je možné jim odpustit, jestliže si myslí, že Ježíš není nijak zvlášť přitažlivá osobnost.

Jedním z prvních bodů na pořadu dne je tedy sdělovat vyprávění o Ježíši, ať prostřednictvím evangelií, filmu nebo jednoduchých příběhů. Jak přesně by se to mělo uskutečňovat, to nechám na křesťanských odbornících, kteří o médiích a komunikaci vědí víc než já. Je však důležité mít na paměti, že v muslimských zemích je vysoká míra negramotnosti. Audiovizuální sdělení budou pravděpodobně účinnější. Další, co je třeba brát v úvahu, je skutečnost, že islám je náboženství, které zdůrazňuje moc. Proto se zdá důležité vyzdvihoval Kristovu moc – vyhánění démonů a penězoměnců, uzdravování chromých a slepých, kříšení mrtvých, nebojácnost tváří v tvář autoritám, konečný triumf nad samotnou smrtí. Muslimy je samozřejmě rovněž třeba informovat, že při Posledním soudu bude soudcem Ježíš Kristus, nikoli Ísa.

Kdo je skutečný Ježíš a jaké je pravdivé vyprávění o jeho životě? Muslim, který

se seznámí s oběma verzemi – tou evangelní a tou v Koránu –, pozná, že Ježíš Nazaretský je mnohem přitažlivější osoba než Ísa v Koránu. A co je důležitější, je mnohem uvěřitelnější. Jak jsem napsal jinde: „Protože Mohamed využívá Ježíše ke svým vlastním cílům, nepřiznává mu žádnou osobnost. Ježíš Nového zákona je poznatelný člověk, Ježíš v Koránu je spíš přelud. Kdy působil? O tom tam není ani slovo. Kde žil? Opět ani náznak. Kde se narodil? Pod palmou. To je to nejkonkrétnější, co se lze dozvědět v Koránu.

Z teologického hlediska je islám domeček z karet. Před zkoumáním nemůže obstát, což je důvod, proč strážci islámu explodují při sebemenším náznaku kritiky.

Stručně řečeno, Mohamedův Ježíš je mlhavá postava. Zdá se, že neexistoval v čase ani v prostoru. V evangeliích se setkáte s Ježíšem z Nazareta, v Koránu s někým, koho lze nejlépe popsat jako Ježíše Odnikud.

Příběh evangelia má zkrátka punc autentičnosti. Uvádí množství geografických a historických detailů. Věnuje pečlivou pozornost osobám, místům i událostem. Když Ježíš mluví se svými učedníky, zní to skutečně jako lidský rozhovor, nikoli jako záhadné hlasy z éteru jako v Koránu. Naopak se zdá, že autor

Koránu o Ježíšově životě téměř nic nevěděl, dokonce ani jména jeho učedníků. Proti vyprávění evangelia zní muslimské vyprávění o Ježíši neobyčejně prázdně, což může být jedním z důvodů, proč si v Saúdské Arábii Bibli nekoupíte.

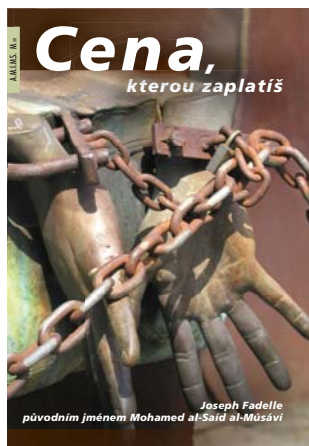
Na téma zasévání pochybností mezi prorokovy následovníky by bylo možno říci ještě mnohé. Například kterýkoli teolog hodný toho jména by se mohl vyřadit při cupování myšlenky, že na mučedníky čeká v ráji dvaasedmdesát panen. Celkový závěr je však ten, že pozice křesťanství je o mnoho pevnější než pozice islámu. Z teologického hlediska je islám domeček z karet. Před zkoumáním nemůže obstát, což je důvod, proč strážci islámu explodují při sebemenším náznaku kritiky. Katolíci by se tomu nicméně měli začít věnovat, dokud je ještě čas – dřív, než se ze zpochybnování islámu stane zločin, případně než islámský svět exploduje v doslovném významu toho slova.

To nás přivádí k otázce diplomacie Církve, o níž zde nemáme prostor diskutovat. Výše jsem však nastínil některé iniciativy, jichž by se katolíci měli chopit.

William Kilpatrick
<http://www.crisismagazine.com>
Přeložila Lucie Cekotová
(Mezititulky redakce)

William Kilpatrick,
psycholog, pedagog,
publicista, dříve profesor
na Boston College

Joseph Fadelle: Cena, kterou zaplatíš

Tato kniha se po svém vydání ve Francii stala bestsellerem. Vypráví skutečný příběh mladého iráckého muslima, který se navzdory otcovu přání, aby se stal vůdcem rodinného klanu, stal křesťanem. Kniha také dává nahlédnout do života lidí v Iráku, do uvažování tamních muslimů i křesťanů. A pro čtenáře-křesťana může být navíc námětem k zamyšlení nad hodnotou naší víry. Když křesťané v zemích, kde jsou pronásledováni, dokážou tolik obětovat, pak je to pro nás výzva k obnovení horlivosti ve víře i v naší svobodné zemi.

A.M.I.M.S., brož., 160 stran,
příspěvek na tisk 30 Kč
objednávky: apostolat@fatym.com

NÁHRADNÍ MATEŘSTVÍ: CELOSVĚTOVÝ OBCHOD S ŽENSKÝMI TĚLY

Přední švédská feministická lobby pokládá náhradní mateřství za oživení nevolnictví žen, jež ohrožuje základní lidská práva žen a jejich tělesnou integritu.

Švédská ženská lobby se staví rozhodně proti náhradnímu mateřství. Zastáváme stanovisko, že náhradní mateřství je obchodem s těly žen a s dětmi a ohrožuje základní lidská práva žen a jejich tělesnou integritu.

Náhradní mateřství v současné době není ve Švédsku legální. Nicméně neexistuje žádný zákon, který by upravoval skutečnost, že švédští občané využívají náhradní matky v zahraničí a že jsou jejich děti přiváženy do Švédska. V posledních několika letech se o tomto problému diskutuje a švédská vláda zkoumá, zda by náhradní mateřství mělo být legalizováno. Výsledky jejího šetření budou zveřejněny za několik měsíců.

V loňském roce se k tomuto návrhu vyjádřila švédská Rada pro lékařskou etiku. Většina jejích členů prohlásila, že se k legalizaci altruistického náhradního mateřství ve Švédsku staví kladně.

Na toto stanovisko zareagovala Švédská ženská lobby. Vyjádřily jsme znepokojení ohledně takového lehkovážného pojetí altruistického náhradního mateřství i ohledně skutečnosti, že ministerstvo spravedlnosti provádí dané šetření. Schází zde perspektiva lidských práv žen. Švédská ženská lobby se zapojila do veřejné diskuze o tomto problému a napsala několik dopisů ministerstvu spravedlnosti, ministerstvu sociálních věcí a Radě pro lékařskou etiku.

Společně s několika dalšími ženskými organizacemi jsme zahájily kampaň *Feministiskt nej till surrogatmödraskap (Feministky říkají ne náhradnímu mateřství)*. V rámci této kampaně jsme vytvořily alternativní fórum o feministických důvodech, kde se zaměřujeme na ženskou tělesnou integritu a neupřednostňujeme práva bezdětných rodičů před základními lidskými právy žen. Aktivně se sna-

žíme ovlivnit politické strany a zapojit je do této záležitosti.

Altruistické a komerční náhradní mateřství

Na rozdíl od komerčního náhradního mateřství se očekává, že při altruistickém náhradním mateřství nebude požadována žádná kompenzace za využití těla matky. Altruistické náhradní mateřství

Foto: Flickr, Meanest Indian (CC BY-ND 2.0)

Musíme upřednostňovat právo na tělesnou integritu a základní lidská práva před údajným právem rodičů mít děti.

závisí na dobré vůli druhých žen, jejich ochotě obětovat se a dát k dispozici své vlastní tělo a pohlavní orgány bez nároku na jakoukoli odměnu za celé těhotenství. A očekává se, že se na konci vzdají dítěte, které devět měsíců nosily.

Zkušenosti ze zemí, kde je náhradní mateřství legální, například z Velké Británie, Nizozemska a Spojených států, ukazují, že když je legalizováno altruis-

tické náhradní mateřství, následuje jeho komercializace. Je velmi těžké zajistit, aby nebyly ženám nabízeny peníze či úplatky nebo na ně nebyl vyvíjen nepřiměřený nátlak. Tyto problémy vzbuzují ve veřejné diskusi jen malé obavy a nejsou náležitě brány v úvahu.

Sociální a ekonomická nerovnost jako předpoklady pro využívání

Ve většině případů komerčního náhradního mateřství pocházejí zákazníci ze západních zemí a náhradní matky z třetího světa nebo rozvojových zemí. Dochází zde k nerovnému rozdělení moci mezi zákazníky a náhradními matkami. Lidé ze Západu při své snaze získat dítě zneužívají špatné ekonomické situace žen z Východu. Stát se náhradní matkou znamená pro ženy v sociálně zranitelné pozici prodávat to, co by základní lidská práva měla před prodejem chránit – jejich vlastní těla.

Hovořit v těchto souvislostech o svobodné vůli a rozhodnutí žen je velmi problematické. Studie o náhradních matkách v indickém Anandu odhalila, že 50 procent z nich je negramotných a že mnohé si neumějí přečíst smlouvu, kterou podepisují. Podepsat smlouvu znamená vzdát se práva na vlastní tělo. Tyto ženy jsou závislé na někom jiném, kdo by měl zajistit, aby pochopily své povinnosti a práva během těhotenství. Často pocházejí z chudých rodin a jejich životní podmínky jim neumožňují spravedlivou volbu, pokud jde o získávání obživy nebo rozhodování, která neohrozí jejich tělesnou integritu.

Zákazníci si často kladou požadavky na to, jak má náhradní matka žít, například ohledně jejího stravování, cvičení a sexuální aktivity. Její život lze nejlépe popsat jako dočasné nevolnictví, vzhle-

dem k tomu, že tato žena již nemá právo rozhodovat o svém vlastním těle a životním stylu. Je také důležité připomenout, že právní záruky v západních zemích nepomohou náhradním matkám v chudých zemích. Klienti, kteří pocházejí ze zemí, kde je náhradní mateřství legální, jako je Velká Británie a Nizozemsko, stále využívají náhradní matky z těchto částí světa.

Zdravotní následky

Je nemožné předpovědět, jaké účinky – fyzické a psychické – bude těhotenství mít. Každé těhotenství je jedinečné, stejně jako každá žena a každé dítě je jedinečné. Víme však, že těhotenství a porod jsou jedny z nejnebezpečnějších věcí, ke kterým se žena může zavázat. Těhotenství nikdy není bez rizika. Mezi rizika, kromě úmrtí, patří také fekální inkontinence (3 %), deprese (12,5 %), preeklampsie (7 %) a Graves-Basedowova nemoc (6 %). Tyto statistiky se týkají švédských žen v podmínkách naší země, nikoli podmínek v Indii. Děti narozené náhradním matkám v Indii se častěji rodí císařským řezem, neboť děti jsou na matku příliš velké. To s sebou nese další rizika komplikací jak v současné situaci, tak pro další těhotenství.

Etické otázky

Právo uzavřít dohodu s jinou osobou nikdy není absolutní. Je zakázáno uzavřít smlouvu na spáchání vraždy nebo prodat

se do otroctví. Smluvní svoboda sahá jen takto daleko.

Švédská ženská lobby pokládá náhradní mateřství za smlouvu o dočasném nevolnictví, kde se náhradní matka vzdává svého práva na tělesnou integritu během těhotenství. Taková smlouva je neplatná, protože ke smlouvě musí náležet možnost vynutit její plnění. Co když náhradní matka změní názor? Zavoláme policii, aby ji přinutila plnit její smluvní závazky? Můžeme jí odeprít právo na potrat? Může zákazník požadovat náhradu nebo odškodnění, pokud náhradní matka smlouvu nedodrží nebo dojde k samovolnému potratu? Soudní systém nemůže a neměl by vynucovat plnění smlouvy, kde se žena zříká svých lidských práv.

Přehlížení perspektivy lidských práv v diskusi o náhradním mateřství

Aspekt sociální a ekonomické zranitelnosti – jakkoli velké – není hlavním důvodem, proč by mělo být náhradní mateřství nezákonné. Povolit náhradní mateřství znamená využívat těla a reprodukční orgány žen pro radost někoho jiného a k újmě oněch žen.

Musíme upřednostňovat právo na tělesnou integritu a základní lidská práva před údajným právem rodičů mít děti. Děti mají vždy právo mít rodiče, ale není lidským právem rodičů mít děti. Každé

dítě má právo nebýt zbožím na trhu. Musíme se vzdát pohledu liberálního tržního přístupu k náhradnímu mateřství, jenž upřednostňuje platící zákazník, zatímco práva žen jsou předmětem obchodu.

Švédská ženská lobby se obává postupného odbourávání základních práv ve prospěch touhy některých jednotlivců stát se rodiči kvůli jejich osobnímu naplnění. Otázka náhradního mateřství je projednávána v rámci diskuze o reprodukčních právech a možnostech, jak by bezdětní rodiče mohli získat dítě. Ale jediným přijatelným způsobem, jak se vypořádat s tímto problémem, je perspektiva lidských práv. Domníváme se, že současné šetření ve Švédsku je nesprávně koncipováno. Proto vyzýváme švédskou vládu, aby náhradní mateřství zakázala.

Feministický přístup k náhradnímu mateřství znamená odmítnout myšlenku, že ženy mohou sloužit jako pouhé nádoby a že jejich reprodukční schopnosti lze koupit. Právo na tělesnou integritu by nemělo být předmětem obchodu v žádném druhu smlouvy. Přesto taková smlouva existuje a při náhradním mateřství se stále obchoduje s ženskými těly a s dětmi. Diskuse ohledně náhradního mateřství musí být ohraničena právy žen a dětí, nikoli zájmy zákazníka.

The Swedish Women's Lobby
<http://www.mercatornet.com>
Přeložil Pavel Štíčka

Z nabídky nakladatelství AXIS

Axis – spolek pro dobrou literaturu. Internetové knihkupectví: <http://www.knihyaxis.cz>
Najdete nás také na facebooku: <https://www.facebook.com/knihyaxis>

Fernando Sarráis: Naučit se odpočívat

Kniha španělského psychiatra řeší aktuální problém moderní doby. Chronickou psychickou a fyzickou únavu dnešního člověka. Chceme pracovat stále efektivněji, hledáme způsoby, jak být výkonnější, jak toho stihnout stále víc a víc. Nicméně zapomínáme na to, že jsme na světě, abychom byli šťastní a pomáhali ke štěstí ostatním. K tomu nám mnohdy pomáhá také odpočinek. A právě téma odpočinku dnes hrozivě zanedbává stále více lidí. Tak jako je třeba se naučit pracovat, je třeba se také naučit odpočívat. *Brož., 136 s., 149 Kč*

James B. Stenson: Úspěšní otcové

Z této knihy se otcové dozví, jak obrátit vzdor dospívajících dětí v něco kladného a obohacujícího. Knižka je užitečná i pro vztah otec–dcera, neboť dcery hodnotí muže, a obzvláště potenciální partnery, ve světle toho, jak vnímají otce. V závěru autor formuluje dvanáctero úspěšného otce a nabízí otázky k sebereflexi. *Brož., 72 str., 110 Kč*

Jak to vidí Stanislav Příbyl

Mezi hierarchickou Skyllou a pseudodemokratickou Charybdou

Dříve se rozlišovala církev „slyšící“ a „učící“. Představa, že by laici rozhodovali například o tom, jak má kněz „utvářet“ bohoslužbu, by věřícím přišla zcela nepochopitelná.

Kněží dřívějšíka to měli v něčem určitě snazší. Byli součástí celkového společenského i církevního hierarchického řádu, kde automaticky platilo slovo i příkaz výše postaveného. Již ze svých rodin na to byli zvyklí: „Ach ano, tatíčku! Ach ano, matinko!“ Vstoupili do kněžského semináře a poslouchali na slovo své představené. Začali působit jako novokněží ve farnostech a poslouchali faráře, věřící lid však již poslouchal i je. Získali samostatné místo a věřící je poslouchali o to více. Rozlišovala se „církev slyšící“ a „církev učící“. Představa, že by laici rozhodovali například o tom, jak má kněz „utvářet“ bohoslužbu, by věřícím přišla zcela nepochopitelná. Škoda, že není nepochopitelná i dnes. Úlohou kněze bylo předávat věřícím především všechno to, co svatá hierarchická matka Církev „k věření předkládá“, resp. „věřiti velí“.

Dnes je tomu jinak. Veškeré dřívě samozřejmé hierarchické vazby se v naší postdemokratické společnosti zpochybnily a podlomily. Týká se to již samotných vztahů k autoritám v rodině a ve škole. Zůstaly však ještě ostrovy, jež vzhledem ke svému poslání nemohou snášet bezmeznou libovůli jednotlivců bez rozhodování nadřízených. Tak je tomu zcela zjevně například u ozbrojených sil a sborů. Soudržnost armády či policie je založena na důsledné hierar-

chické podřízenosti nižších složek vůči složkám vyšším, a to na všech úrovních. Není možné, aby generálové udíleli rozkazy plukovníkům, kteří by je museli bezvýhradně poslechnout, avšak pokud by pak své rozkazy vydávali sami plukovníci, pak by s nimi poručíci nebo vojáci pouze diskutovali, na jejich slovo by mnohdy nedali a generálům by si ještě navíc stěžovali, jak jsou plukovníci neochotni vyslechnout jejich názor a nerozumí dialogu. Plukovníci jsou přece povinni konat to, co si oni nižší odhlasovali. Generálové, vždy tak důsledně trvající na tom, aby je plukovníci v hierarchické podřízenosti poslouchali, by zároveň dbali o to, aby titíž plukovníci nadšeně zřizovali kolektivní orgány pro své nižší podřízené, a v případě sporu s plukovníky by věřili spíše stížnostem těchto orgánů nebo nespokojených jednotlivců nežli tvrzením svých plukovníků.

Dosaďme tedy za generála biskupa, za plukovníky kněze a za ty nižší složky pak věřící; ovšem ne ledajaké, nýbrž především ty z angažovaných farníků, kteří nejlépe vědí, jak to v Církvi má být. K tomu snad není třeba nic dalšího vysvětlovat, i když každá analogie má v sobě více nepodobností než podobností. Kněží v pastorační se tak nacházejí v pozici bájněného Odyssea, proplouvajícího mezi sirénou Skyllou, která právě v letním období

přesune některé z nich do nových farností, a její kolegyní Charybdou, která si již brousí své vábné hlasivky na stížnosti, petice a problémy, jimiž bude dávat najevo, že ona je tu, aby určovala, co má dotyčný Odysseus konat. Úlohou Odysseu pak zůstává jen proplouvat za plnění Skylliných směrnic v radostném tanci podle not Charybdina zpěvu.

Jistěže nemá smysl rozdmýchávat nějaký třídní boj mezi kněžími a laiky nebo mezi kněžími a biskupy. Vždyť i sám kněz může zjistit, že ono jinak osobně obtížné přeložení bylo nakonec v jeho prospěch. Avšak ti agilnější z angažovaných laiků by si měli zároveň uvědomit, že pokud oni sami budou v Církvi z těch či oněch, ať oprávněných či neoprávněných důvodů zklamáni a rozhodnou se rezignovat, neponesou žádné bezprostřední hmatatelné následky. Kněz je však se svojí službou zakotven v církevním organismu existenciálně, jak je to dáno již samotnou nezrušitelností kněžského svěcení, i existenčně, protože nemůže své kněžství vykonávat jiným způsobem a jinak než v Církvi. Naštěstí je však nejvyšší hlavou Církve Ten, jenž nezasedá v nejrozmanitějších kolektivních orgánech. Pokud lze vůbec říci, že někde zasedá, pak je to „po pravici Otce“.

*P. Doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D.,
J.C.D., docent církevního práva*

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné díky zaslaným darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

Léto je časem odpočinku, často stráveným tím, že dočítáme to, nač v překotném jaru plném událostí nebyl čas. V příloze (tedy již staršího data) *Katolického týdeníku* Perspektivy č. 22/2015 vyšla perla: článek Jiřího Klimeše s názvem „Důsledky nedůslednosti ve víře“ a podtitulem „Evropa se nachází ve vražedné, ale nikoli beznadějně krizi“. **Tak nejprve o té krizi:** autor velmi trefně popisuje, že člověka, který se dobrovolně zříká nároků křesťanského života v jeho plné autenticitě, pak v nekončící spirále nutí niterná potřeba hledat zážitky. Hledá je leckde, a protože jsou všechny snadno dostupné, bez problémů se jimi rádně sytí. Potřeba nasycení ale zůstává paradoxně stále nenaplněna, a tak v oné spirále jde stále dál. Klimeš upozorňuje na něco, co je v naší době pro Církev klíčové: „I v církevním životě je zvyšující se důraz na prožitek spojen s rostoucím významem spirituality. Paradoxně však klesají nároky, které náboženské společnosti na své členy kladou jak v oblasti bohoslužebné (není třeba se tak často a formálně modlit, pravidelně navštěvovat bohoslužby, podstatný je stav srdce), tak morální (ne očekávají se desátky či sexuální zdrženlivost). Tím ubývají nábožensky autentické prožitky a spiritualita se přizpůsobuje společnosti. To je vidět i na přechodových rituálech v církevní praxi, jako jsou předkřestní či předsvatební přípravy, biřmování nebo konfirmace. Zde jde často o to, aby celý proces byl přístupný a „zážitkově“ zajímavý, pokud možno bez vel-

kých nároků – aby případní zájemci nebyli odrazeni.“ **A teď k té naději:** podle autora je to náboženská perspektiva, která přináší odpovědi. Ty mají vycházet z reality lidského života před Bohem. **Jinými slovy: je nutné postavit Boha na první místo.**

Jako by tento text doplňoval výrok Ivana Medka, který byl citován po jeho smrti: „**Církev někdy, a já mám pocit, že čím dál tím častěji, má takový dojem, že čím zjednodu-**

Koláž: mimi

šeněji bude vykládat evangelium, čím víc ho bude přibližovat lidem jako něco poměrně snadno dosažitelného, že tím získá víc lidí. Já si myslím pravý opak. Možná, že nemám pravdu. Já si myslím, že dneska zejména, a zejména mladým lidem je třeba říct: To, že se přihlašujete ke křesťanství, vás staví před úkoly neobyčejně těžké, a ne lehké. To, že máte následovat Krista, což je jediný smysl křesťanství, to je úkol, na který se musíte dobře

připravit a musíte být připraveni na to, že mu musíte velmi mnoho obětovat. To není něco, co vám život ulehčí, to je něco, co vám život ztíží. Ale vy si budete vědomi toho, že jdete za něčím, ale já raději říkám za NĚKÝM, kdo měl a má pravdu.“

Radio Vatikán přineslo promluvu Benedikta XVI. u příležitosti převzetí čestného doktorátu, který obdržel zkraje července v Castel Gandolfo. Mluvil o liturgické hudbě. Toto téma je nesmírně důležité a neprávem se opomíjí. „Nesmazatelně mi zůstalo v paměti, jak například při prvních notách Mozartovy Korunovační mše jako by se otevíralo nebe a dala se velice hluboce zakoušet Pánova přítomnost,“ pronesl Benedikt XVI. A to je úkol liturgické hudby – přivádět lidi k Pánu. V našich kostelích však leckdy zní muziky výrazně zploštělého tvaru a o tom, aby povznášely ducha, si můžeme nechat zdát. A přitom je to opravdu podstatný prvek v architektuře víry a společnosti věřících: „Na poli těch nejrůznějších kultur a náboženství se vyskytuje velká literatura, velká architektura, velké malířství a sochařství. A všude je také hudba. Nicméně v žádném jiném kulturním prostředí není hudba, jejíž velikost je srovnatelná s tou, která vznikla v prostoru křesťanské víry: od Palestriny k Bachovi, Händelovi, až Mozartovi, Beethovenovi a Brucknerovi. Západní hudba je něčím jedinečná a v jiných kulturách nemá sobě rovnou. To by nás mělo vést k zamyšlení.“

-zd-

19. 7.	Ne	16. neděle v mezidobí Jer 23,1–6, Žl 23, Ef 2,13–18, Mk 6,30–34	26. 7.	Ne	17. neděle v mezidobí 2 Král 4,42–44, Žl 145, Ef 4,1–6, Jan 6,1–15
20. 7.	Po	sv. Apolinář, biskup a mučedník Ex 14,5–18, Ex 15,1–6, Mt 12,38–42	27. 7.	Po	sv. Gorazd a druhové, mučedníci Ex 32,15–24.30–34, Žl 106, Mt 13,31–35
21. 7.	Út	sv. Vavřinec z Brindisi, kněz a učitel církve Ex 14,21–15,1, Ex 15,8–17, Mt 12,46–50	28. 7.	Út	sv. Nazarius a Celsus, mučedníci Ex 33,7–11; 34,5b–9.28, Žl 103, Mt 13,36–43
22. 7.	St	Památka sv. Marie Magdalény Pis 3,1–4a (2 Kor 5,14–17), Žl 63, Jan 20,1.11–18	29. 7.	St	Památka sv. Marty 1 Jan 4,7–16, Žl 34, Jan 11,19–27 (Lk 10,38–42)
23. 7.	Čt	Svátek sv. Brigity, řeholnice, patronky Evropy Gal 2,19–20, Žl 34, Jan 15,1–8	30. 7.	Čt	sv. Petr Chryzolog, biskup a učitel církve Ex 40,16–21.34–38, Žl 84, Mt 13,47–53
24. 7.	Pá	sv. Šarbel Makhluř, kněz Ex 20,1–17, Žl 19, Mt 13,18–23	31. 7.	Pá	Památka sv. Ignáce z Loyoly, kněze Lv 23,1.4–11.15–16.27.34b–37, Žl 81, Mt 13,54–58
25. 7.	So	Svátek sv. Jakuba, apoštola 2 Kor 4,7–15, Žl 126, Mt 20,20–28	1. 8.	So	Památka sv. Alfonsa Marii z Liguori, biskupa a učitele církve Lv 25,1.8–17, Žl 67, Mt 14,1–12

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.